

UZASADNIENIE

Powódka D. Ś. wniosła o zasądzenie od pozwanej K. R. kwoty 15000 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 08 czerwca 2013 r. do dnia zapłaty i kosztami procesu według norm przepisanych.

Na uzasadnienie żądania wskazała, że pozwana jest jedyną spadkobierczynią testamentową S. M., zmarłego dnia 22.05.2013 r., ojca powódki. Postanowieniem z dnia 12.02.2014 r. Sąd Rejonowy w Dzierżonowie stwierdził nabycie spadku w całości przez pozwaną po wskazanym spadkodawcy na podstawie testamentu. Powódka, jako córka spadkodawcy powołana byłaby do spadku na podstawie ustawy w 1/4 wraz dwoma braćmi i żoną spadkodawcy. Majątek spadkowy stanowi spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego, położonego w B. przy ul. (...), którego wartość powódka określiła na nie mniej niż 120000 zł. Powódka wyliczyła, że należny jej zachówek wynosi 15000 zł, jako połowa jej udziału, jaki przypadłby spadkobiercom ustawowym, stosownie do art. 991 k.c. Powódka zaproponowała pozwanej ugody i pismem z dnia 27.05.2014 r. wezwała ją do zapłaty stosownej kwoty.

Pozwana K. R. w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa ponad kwotę 7000 zł i zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu przyznała okoliczności faktyczne dotyczące nabycia spadku i jego składu oraz kręgu spadkobierców ustawowych. Zakwestionowała, by wartość odziedziczonego mieszkania wynosiła 120000 zł, lecz około 75000 zł, taką też wartość mieszkania pozwana zadeklarowała w postępowaniu podatkowym i została ona przyjęta przez organy podatkowe. Dodatkowo pozwana zarzuciła, że w chwili obecnej w mieszkaniu spadkowym zamieszkuje żona spadkodawcy M. M., która wprawdzie nie ma tytułu do zamieszkiwania w tym lokalu po śmierci męża, jednakże pozwana zawarła z nią rodzaj ugody, zezwalając jej na zamieszkiwania za ponoszenie opłat na rzecz wspólnoty mieszkaniowej. Pozwana uważa, że stanowi to dług spadkowy w zakresie udostępnienia mieszkania, określony w art. 923 § 1 k.c. Pozwana wskazała, że przy ustaleniu zachowku należy uwzględnić długi spadkowe, do których należą koszty postępowania spadkowego oraz obowiązek zaspokojenia roszczeń o zachówek i wypłacony już zachówek. Dodatkowo wskazała, że nie dała podstaw do wytoczenia powództwa, gdyż w odpowiedzi na wezwanie powódki zaproponowała zawarcie ugody z uwzględnieniem wartości mieszkania przyjętej do celów podatkowych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Spadkodawca S. M. zmarł dnia 22.05.2013 r. w B., ostatnio zamieszkiwał w B.. Do kręgu spadkobierców ustawowych po S. M. należą żona M. M. i dzieci powódka D. Ś., S. M. i Z. M.. Spadkodawca sporządził testament notarialny z dnia 18.04.200 r. rep. A nr 4015/2000, w którym do całości spadku po sobie powołał ówczesną żonę E. M., a na wypadek gdyby nie chciała lub nie mogła dziedziczyć powołał do całości spadku jej siostrę K. R.. E. M. zmarła 08.04.2004 r. a spadek po niej na podstawie testamentu nabył mąż S. M. w całości, co stwierdził Sąd Rejonowy w Dzierżonowie w sprawie I Ns 557/04. Postanowieniem z dnia 12.02.2014 r. Sąd Rejonowy w Dzierżonowie stwierdził nabycie spadku po S. M. w całości przez pozwaną K. R..(niesporne)

W skład spadku po S. M. wchodzi spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego położonego w B. przy ul. (...), dla którego prowadzona jest księga wieczysta (...). Pozwana zgłosiła do opodatkowania nabycie spadku po S. M. wskazując, że w skład spadku wchodzi wyłącznie wskazane mieszkanie o wartości 75000 zł, nie wskazała żadnych długów spadkowych i decyzją z dnia 05.05.2014 r. Naczelnik Urzędu Skarbowego w D. ustalił pozwanej podatek od spadków i darowizn w kwocie 7305 zł, przyjmując skład i wartość spadku podane przez pozwaną. Podatek ten pozwana uiściła w dniu 21.05.2014 r. (niesporne)

W chwili obecnej w mieszkaniu spadkowym zamieszkuje ostatnia żona spadkodawcy M. M., która nie posiada tytułu prawnego do lokalu, zamieszkuje w nim za zgodą pozwanej i zobowiązana jest do ponoszenia opłat związanych z lokalem. (niesporne)

Powołana w sprawie biegła z zakresu szacowania nieruchomości R. O. (1) w opinii z dnia 01 grudnia 2015 r. oszacowała wartość rynkową spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu na kwotę 101 300 zł.

Dowód: opinia biegłej R. O. z dnia 01.12.2015 r.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jest zasadne, chociaż w mniejszym rozmiarze, wynikającym z oszacowania nieruchomości spadkowej zgodnie z opinią biegłej.

Podstawą ustalenia należnego powódce zachowku są przepisy art. 991 § 1 k.c., art. 992 k.c. oraz art. 922 k.c. i art. 923 § 1 k.c.

Niesporny między stronami był skład spadku, obejmującego jedynie spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu w B. przy ul. (...). Sporna między stronami wartość mieszkania według opinii biegłej wynosi 101 300 zł.

Zgodnie z art. 922 § 3 k.c. do długów spadkowych należą koszty pogrzebu spadkodawcy, koszty postępowania spadkowego, obowiązek zaspokojenia roszczeń o zachówek oraz wykonania zapisów i poleceń. Pozwana wprawdzie powołała się na wskazany przepis, jednak nie zgłosiła do rozliczenia żadnego z takich kosztów, a stosownie do art. 6 k.c. obciążała ją dowód wskazania i udowodnienia takich twierdzeń. Sąd nie był zobowiązany do ustalania tych okoliczności w procesie za pozwaną.

Pozwana zgłosiła jako dług spadkowy zapłacony przez siebie podatek od nabytego majątku spadkowego, który jednak nie należy do długów spadkowych, lecz stanowi własne zobowiązanie podatkowe pozwanej. Zgodnie z art. 1 ust. 1 pkt 1 ustawy o podatku od spadków i darowizn, podatkowi temu podlega nabycie praw majątkowych tytułem dziedziczenia (ale także tytułem zachowku). Obowiązek podatkowy ciąży na nabywcy własności rzeczy i praw majątkowych, a powstaje przy nabyciu w drodze dziedziczenia z chwilą przyjęcia spadku (art. 5 i art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy).

Nie należy też do długów spadkowych, którego pozwana w ogóle nie wyliczyła i nie sprecyzowała, obciążenie nabytego lokalu spadkowego w postaci zgody pozwanej na dalsze zamieszkiwanie żony spadkodawcy M. M., co miało być określone ugodowo przez pozwaną i M. M.. Ugody takiej pozwana nie przedstawiła. Wobec niewykazania tej okoliczności wbrew rozkładowi ciężaru dowodu z art. 6 k.c. „ciężar” ten nie mógł być zaliczony do długów spadkowych. Na marginesie należy wskazać, że z powoływanego przez pozwaną art. 923 § 1 k.c. wynika uprawnienie małżonki spadkodawcy do dalszego zamieszkiwania w mieszkaniu spadkodawcy przez okres trzech miesięcy od otwarcia spadku, który to okres upłynął 22 sierpnia 2013 r. Dalsze zamieszkiwanie, za zgodą spadkobierczyni testamentowej, czyni zadość zasadom współżycia społecznego, jednak nie obniża wartości majątku spadkowego, gdyż jest to wyłącznie decyzja pozwanej. Skoro żona spadkodawcy utraciła prawo do zamieszkiwania w mieszkaniu spadkowym, mogłaby zostać wobec niej orzeczona eksmisja z przyznaniem prawa do lokalu socjalnego, na podstawie przepisów o ochronie praw lokatorów. Należy wskazać, że prawo do zachowku żony spadkodawcy M. M. może się realizować także w postaci prawa do korzystania z mieszkania odziedziczonego przez pozwaną.

Odnosząc się do wskazania przez pozwaną, że wypłaciła zachówek na rzecz S. M. w wysokości 7000 zł i należy on do długów spadkowych, to należy stwierdzić, że zachówek wypłacony innym uprawnionym nie może powodować obniżenia należnego powódce zachowku, gdyż przy obliczaniu zachowku uwzględnia się okoliczności wymienione w art. 992 k.c. oraz 998 -999 k.c. Wprawdzie zgodnie z art. 922 § 3 k.c. zaspokojenie roszczeń o zachówek należy do długów spadkowych, jednak nie może być on uwzględniony przy obliczaniu wartości spadku do ustalenia zachowku należnego kolejnym uprawnionym, w przeciwnym wypadku – gdyby rozumieć pogląd pozwanej, jako obniżenie wartości spadku – wypłacany ostatniemu uprawnionemu zachówek liczony byłby tylko od wartości udziału tego uprawnionego, a nie całości spadku, co należy uznać za niedopuszczalne. Owszem roszczenia o zachówek jako należące do długów spadkowych mogły być odliczone przez pozwaną przy podstawie opodatkowania podatkiem od spadków i

darowizn, bowiem wypłacony zachówek także jest opodatkowany tym podatkiem (wyrok NSA z 15.09.1993 r. III SA 713/93), ale nie może być uwzględniony przy obliczaniu zachowku kolejnym uprawnionym do zachowku.

Reasumując, ani powódka, ani pozwana nie zgłosiły dalszych wniosków, ani zarzutów dotyczących zaliczenia lub odliczenia określonych wydatków, nakładów, darowizn lub kosztów kształcenia (przewidzianych w art. 991-997 k.c.) wobec czego Sąd przyjął jako podstawę obliczenia zachowku wartość spadkowego mieszkania w wysokości ustalonej w opinii biegłej R. O. na kwotę 101 300 zł.

Skoro niesporny był także krąg spadkobierców ustawowych, uprawnionych do zachowku, czyli żona spadkodawcy oraz troje dzieci, to udział zachówkowy powódki obliczony zgodnie z art. 991 § 1 k.c. wynosi 1/8 wartości spadku (połowa z udziału wynikającego z art. 931 § 1 k.c. wynoszącego 1/4 część spadku).

Należny zatem powódce zachówek wynosi 12 662,50 zł, jako 1/8 część z kwoty 101 300 zł i taką kwotę Sąd zasądził powódce wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 04 czerwca 2014 r., czyli po wezwaniu pozwanej do zapłaty zachowku w kwocie 15000 zł.

Dalej idące powództwo podlegało oddaleniu.

Ponieważ powódka wygrała spór w 84,42%, ale w 15,58% ją przegrała, Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 1649,51 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, na podstawie art. 100 k.p.c. Koszty stron stosunkowo rozdzielone kształtowały się następująco: należne powódce koszty procesu to wyłącznie koszty zastępstwa procesowego w stawce minimalnej 2400 zł ($2400 \text{ zł} \times 84,42\% = 2026,08 \text{ zł}$); z kolei należne pozwanej koszty procesu to koszty zastępstwa procesowego w stawce minimalnej 2400 zł i opłata skarbową od pełnomocnictwa 17 zł, łącznie 2417 zł ($2417 \text{ zł} \times 15,58\% = 376,57 \text{ zł}$). Po potrąceniu kosztów należnych pozwanej od powódki ($2026,08 \text{ zł} - 376,57 \text{ zł} = 1649,51 \text{ zł}$) należne jej koszty wyniosły procesowi właśnie kwotę 1649,51 zł, zasądzoną w pkt III wyroku.

Ponieważ powódka korzystała ze zwolnienia od kosztów sądowych, Sąd na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych nakazał pozwanej uiszczenie kwoty 1689,50 zł tytułem kosztów sądowych wyłożonych tymczasowo przez Skarb Państwa, od części uwzględnionej powództwa. Na koszty Skarbu Państwa złożyły się następujące koszty: opłata sądowa 750 zł, wynagrodzenie biegłego z zakresu szacowania nieruchomości 1251,31 zł – łącznie 2001,31 zł, a skoro powódka wygrała spór w 84,42%, to obciążające pozwaną koszty sądowe wyniosły właśnie kwotę 1689,50 zł (pkt III wyroku).

Jednocześnie w związku z uzyskaniem przez powódkę świadczenia zasądzonego w pkt I wyroku, Sąd – zgodnie z art. 113 ust. 2 pkt. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych – obciążył kosztami sądowymi powódkę od oddalanej części powództwa, przyjmując za podstawę ww. koszty sądowe i przegranie sporu w 15,58% (pkt V wyroku).

ZARZĄDZENIE

1. odnotować,
2. odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi pozwanej,
3. kal. 14 dni.

21.04.2016 r.